

Orientacije za pastoral zvanja

s. Marijana: *Profesore Llanos, molim Vas predstavite, ukratko povijest Vašeg poziva i zauzetost u pastoralu zvanja na teorijskom i praktičnom nivou?*

Prof. Llanos: Rođen sam 1959. godine u Córdoba, Argentina, kao najstariji sin. Imam sedmero braće i s njima sam rastao u kršćanskom ozračju. Upoznao sam don Bosca i njegove sinove u dječjačkoj dobi i odaziv u salezijansku zajednicu činio mi se najbolji odgovor Bogu za dar života i najbolji način koji vodi k sreći na zemlji, a nadam se i u vječnosti. Ušao sam u kandidaturu sa 12 godina, u 18. sam položio prve zavjete, zaređen sam 1987. Sudjelovao sam u različitim pastoralnim aktivnostima tijekom formacije: kateheze, oratorij, škola, grupe mladih; poučavao sam razne predmete u malom sjemeništu i na institutima za religioznu formaciju; sudjelovao sam u animaciji formacije u Kongregaciji na svjetskoj razini, a sada već pet godina predajem predmete u području savjetovanja pastora zvanja na Katedri za pastoral zvanja, kurikulum *Pedagogija za formaciju zvanja* na Fakultetu obrazovnih znanosti, Salesiana, Rim. Dar života mi je dao milost raditi u savjetovanju i formaciji, štoviše, posljednjih 10 godina, orijentirajući zauzetost raznih osoba u pastoralu zvanja, pratim razne Kongregacije u organizaciji pastora zvanja. Mogu reći da uživam u radu budući da sam razumio kako Gospodin želi moju glavu, tijelo, dušu i energiju u ovom području. Ovdje sam posađen i ovdje želim cvjetati i davati plodove.»

s. Marijana: *Profesore Llanos kako definirate Pastoral zvanja (PZ)?*

Prof. Llanos: PZ s obzirom na složenost komponenti i aspekata nije moguće definirati školski. Ipak, možemo reći da se PZ ukoliko je djelo “od” i “za” narod Božji rađa u misteriju Crkve postavlja u službu iste, dok poziv darovan od Boga njegovu narodu ne nađe prihvaćanje i velikodušnost, bez obzira na poteškoće koje mogu imati pozvani.¹ PZ može se definirati kao razmišljanje o djelovanju cijele kršćanske zajednice za zvanja, kao posredovanje između Boga koji poziva i osobe koja odgovara dok ministerijalni darovi i karizme ne budu velikodušno prihvaćeni.² Radi se, dakle o razmišljanju koje Drugi vatikanski sabor naziva “participacijom svega naroda Božjega u djelu za zvanja”.³ Dakle, na teorijskom nivou, mogu reći, s obzirom na to tko realizira i s kakvim ciljevima, PZ je specifična pastoralna akcija, tj. jedna teološko-pedagoško-pastoralna disciplina. Na praktičnom nivou PZ je način realiziranja pastora, jedna karakteristika koja daje posebnu boju svemu što se radi i što je u biti. U stvarnosti ne postoji „dobar pastir” koji ne poziva i ne potiče svoje ovce na zauzetost i radost u darivanju života. U tom smislu, PZ je jedna pasija, dar za svijet, trajni izvor entuzijazma i sjeme nade.

---

¹ Usp. II CONGRESSO INTERNAZIONALE DEI VESCOVI E DI ALTRI RESPONSABILI DELLE VOCAZIONI ECCLESIASTICHE, *Cura Pastorale delle Vocazioni nelle Chiese Particolari. Documento conclusivo* (1982) n. 5.

² Usp. QUARANTA C., *Pastorale delle vocazioni*, in «Rogate Ergo» III (1983)46, 15.

³ Usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, *Optatam Totius*, n. 2.

s. Marijana: *Prema Vašem mišljenju, koji je odnos između PZ i organizacije cjelokupnog pastoralna?*

Prof. Llanos: U postkoncilsko vrijeme, Crkva je otkrila nekoliko važnih aspekata svojeg djelovanja. Pape koje smo imali unapređivali su i olakšavali pastoralna gibanja. Praksa se hranila sigurnim teorijama, a teorije obogaćivale praksom uvijek adekvatnijom s obzirom na kontekste i situacije. Dokumentima: *Gaudium et spes*, *Evangelii nuntiandi*, *Familiaris consortio*, *Christifideles Laici*, *Vita consecrata*, *Pastores dabo vobis*, i mnogim drugima naučili smo gledati svijet i povijest drugim očima. Razvoj pastoralna bio je značajan. U svom ovom posaborskom teološko-pastoralnom kretanju čini mi se da glavna mjesta pripadaju pastoralu obitelji i pastoralu zvanja. Nije riječ o tome da se druga područja pastoralna nisu razvijala, nego su dva spomenuta imala revolucionarni razvoj. Dok je obiteljski pastoral otkrio obitelj kao žarište kojem konvergiraju svi drugi sektori pastoralna, PZ je predložen kao „poprečna koordinata”, kvalitativna oznaka svakog pastoralna; to je pridonijelo uvjerenju Crkve da je svaki pastoral „za zvanja” ili nije pastoral. Uostalom, dimenzija zvanja funkcioniše kao neka vrsta „skrivenog kurikuluma” unutar bilo kojeg odgojnog plana koji je nadahnuteljski princip i cilj svega što se čini. U pastoralu se mogu činiti mnoge stvari, ali ako se ne njeguje dimenzija pozvanosti sinova Božjih, pastoral je promašen, siromašan i osuđen na neplodnost. Sva pastoralna aktivnost treba biti za zvanja i treba se utjeloviti u sve ambijente, ali napose u stvarnost obitelji, tu živu stanicu Crkve i budućnosti čovječanstva.

s. Marijana: *Razmišljajući o sve manjem odazivu mladih, koje razloge Vi profesore, smatrate najključnijima?*

Prof. Llanos: “Nedostatnost” zvanja nema jedan jedini motiv; štoviše to je kompleksan fenomen. Čini mi se da se mogu izdvojiti osobni, obiteljski, zajednički i kulturalni motivi. Mnogo puta je pozvana mlada osoba ona koja ne “drži” poziv, napušta ga, zanemaruje i ne sluša. Ova činjenica nije nova: još u evanđelju, Isus, paradigmatički animator zvanja, suočava se s bogatim mladićem koji odbacuje poziv i kreće tužan stazom, projektom života različitim od onog kojeg je sanjao Gospodar života. Drugi razlozi smanjene plodnosti zvanja su u kršćanskoj obitelji koja, iako želeći, barem na Zapadu, ne uspijeva imati djecu koja bi bila velukodišna prema Bogu i Crkvi; čini se da obiteljsko prezime preuzme nadmoć nad Božjim imenom i u slučaju jedinaca ili sina, kako kažu statistike, darovati sina Bogu nije lako; isto tako, poštujući sve iznimke, jedinac ili jedinica nailaze na poteškoće pored spomenutih da bi odgovorili na poziv. Koji put kontradikcije u ponašanju roditelja na moralnom i vjerskom području znaju biti velika prepreka sjemenu zvanja u djece. Druge razloge, dakako ne manje teške i ne uvijek manje važne, pronalazimo unutar crkvenih zajednica. Slaba vjera, nestalna zauzetost, evanđeoska nedosljednost, neradikalnost pozvanih, stvaraju ambijent siromašnog vrednovanja za odgovor pozvanih. Korupcija velikih ili onih koji imaju veće odgovornosti u Crkvi utječe također. Svi moramo ispitati savjest i krenuti putem autentičnosti. Propusti, kontrastivjedočanstva stvaraju procjepe u kulturi i rađaju moćno sjemenje jedne kulture obilježene antizvanjima.

Napokon, postoje kulturalni razlozi. Živimo u kulturi koja odbija ideju o životu kao pozivu. Život se smatra privatnim patrimonijem kojeg treba uživati sada i ovdje. Netko je stvorio ideju čovjeka bez poziva, napuštenog od samog sebe, bez čvrstih oslonaca, bez gospodara kojem treba položiti račun o daru života. Svi se ovi razlozi često isprepliću i kombiniraju.

s. Marijana: *Uzimajući u obzir sve navedene razloge i vodeći računa o mogućim kombinacijama među njima, koje bi temeljne promjene trebalo provesti u sjemeništima i religioznim ustanovama s obzirom na animaciju zvanja i aktivno sudjelovanje svih članova?*

Prof. Llanos: Odgovor bi tražio jednu knjigu! Treba držati računa o dvjema stvarima koje su u korelaciji s ovim pitanjem. Što se tiče uloge animatora za zvanja treba naglasiti nekoliko neophodnih zadaća:

- Prvi navještaj i vrednovanje Kraljevstva Božjega, upoznati “dar Božji”, potaknuti na zaljubljenost u Krista preko njegova misterija ljubavi.
- Navijestiti evanđelje o pozivu, u kreativnoj formi, uvijek novoj, zato što filmovi koji se ponavljaju ne zanimaju mnoge.
- Neophodna je konstantna autentičnost i evanđeosko svjedočanstvo odgovornih.
- Permanentno se odgajati, ukoliko je moguće i znanstveno, u razlikovanju i praćenju, usvojiti kompetencije u savjetovanju da bi se pomoglo mladima da steknu poznavanje sebe i dostignu personalnu uravnoteženost što ih može voditi k istini događaja i osoba te k duhovnoj zrelosti za najvažnije životne odluke. Poznato je kako nepripravnost u ovom području dovodi do trulih savjetovanja ili onih koji reduciraju slobodu.
- Napokon nije moguće biti animator, bilo općenito bilo na formacijskom planu bez intenzivnog odnosa s mladima, odnosa punog vrijednosti, prijateljstva, blizine, neposrednosti. Odnos je temeljan; odnos formira, odgaja ukoliko je autentičan, transparentan, pun topline, smirenosti – to je ključ koji otvara srce prema obraćenju i promjeni koje osoba mora proći u praćenju.

s. Marijana: *Postoji li izlaz prema značajnosti posvećenog života danas, profesore Llanos?*

Prof. Llanos: Da, radi se o usvajanju prisutnosti, navještaju i o realizaciji jednog modela koji se ne nadahnjuje u traženju vlastitog ostvarenja ili u osvajanju prošlosti ili u apsolutizaciji socijalne dimenzije Evanđelja ili u nadmoći vanjske slike kao izvora osobnog identiteta. Štoviše, najadekvatniji model djelotvoran s obzirom na znakovitost je profetski navještaj, proroštvo koje ne negira nego naviješta za, koje ne optužuje, nego predlaže. Znakovitost traži jedan model prisutnosti, navještaja i ostvarivanja animacije zvanja koje uključuje, preobražava, obogaćuje i zanosi, zato da bi proroštvo bilo sposobno učiniti ono što svi žele. Znakovitost je povezana sa živom prisutnošću, životnom i oživljavajućom u kontekstu kulture. Zato, da bi posvećeni život bio znakovit mora biti inkulturiran. Bilo koja stvar koja se predlaže nekoj kulturi treba biti bolja od nje. Ako želimo biti “znakoviti” trebali bismo biti smatrani “boljima”, zato što smo bolji i sposobniji, velikodušniji, otvoreniji, a ne samo “pobožniji i

religiozniji”. Znakovitost je u biti povezana s egzistencijalnom vrijednosti znakova, što znači da je znak znakovit kada dotiče osobu u cjelovitosti, ne samo pamet ili neki aspekt.

s. Marijana: *Koji model pastorala zvanja Vi predlažete u situaciji nepotpune religiozne socijalizacije i manjkavom iskustvu vjere mladih?*

Prof. Llanos: O aktualnoj situaciji nešto smo spomenuli i bilo bi dobro izdvojiti osobitosti vašeg konteksta u Hrvatskoj obilježenog postkomunizmom. Meni se čini posebno značajnim sljedeće: dezorijentiranost mladih i utjecaj mass-media; poroci (alkohol, droga i dr.), naime o tome se čuje ovdje; promijenjena situacija Crkve, vjere i socijalnog statusa; novi uvjeti za obitelji; izazovi za ekonomiju itd. S obzirom na model djelovanja čini mi se zgodnim ocrtati jedan model kojeg slijedi Božja pedagogija u biblijskim pozivima. Djelovanje Boga koji odabire, zove, šalje i pomaže svoje izabrane, u pastoralnom djelovanju animatora posredovana je, ostvarena, dovršena najprije prihvaćanjem i razlučivanjem, objektivnog i subjektivnog. Božji poziv je posredovan preko poziva na ideale, orijentaciju izbora, dok se osoba odlučuje odazvati i mijenjati u formaciji. Misija koju Bog povjerava svakom pozvanom je posredovana uvođenjem u zadatke i obveze. U isto vrijeme osoba, usvajajući misiju, prepoznaje zadatak ostvariti projekt života prikladan primljenom pozivu. Napokon, Gospodinova prisutnost biva realizirana od Crkve po raznim formama praćenja, osobnog i zajedničkog, direktnog i indirektnog. Osoba, nastavljajući hod u liniji praćenja, postaje malo-pomalo vjernija samoj sebi i povijesti u dinamičnoj formi, postaje sposobna modificirati se permanentno.

BOŽJE DJELOVANJE	DJELOVANJE CRKVE	OSOBNOM DJELOVANJE
1. Izabranje	1. Prihvaćanje i objektivno razlučivanje	1. Percepcija sebe i Boga (odnos) i osobno razlučivanje
2. Poziv	2. Poziv na ideale i orijetacija	2. Odluka za vrijednosti poziva i promjena preko izbora
3. Misija	3. Uvođenje u misiju i pomoć u projektiranju života	3. Usvajanje misije razrada projekta života
4. Pomoć	4. Osobno i zajedničko praćenje	4. Povijesna vjernost, dinamičnost, poslušnost i gipkost.

s. Marijana: *Profesore kako biste opisali osobnost animatorice za zvanja?*

Prof. Llanos: U viziji pastorala zvanja kakvu donosi shematski prikaz u prethodnom pitanju, animator zvanja je uloga koja pripada mnogim osobama i raznim okolnostima. Svaki odgajatelj, katehista, vjeroučitelj, propovjednik postaje potencijalno animator za zvanja. On/Ona je onaj koji mora ostvariti odnos sposoban roditi život, braniti ga, dati mu da raste, služiti mu, garantirati ga ... to je animator/ica!!! Postoje razne figure koje odražuju ovaj živahni identitet animatora. On je u nekom smisli otac i majka za

pokoljenje pozvanih, ali je istodobno brat i sestra u bliskosti. Postaje prijatelj/ica koja hrani osjećajnost i moguće je da postane bliska tamo gdje nitko drugi nije, u prostoru odluka, misli, osjećaja i emocija. Animator često usvaja ulogu učitelja, odgajatelja, onoga koji orijentira na putu s mudrošću. Napokon, animator je onaj tko moli život i moli za život svojih ljubljenih, on/ona je molitelj/ica koji predstavlja Ocu potrebe i rast svojih prijatelja, kako je to činio Isus za učenike.

s. Marijana: *Vaša poruka čitateljima profesore?*

Prof. Llanos: Želio bih zaključiti s nekoliko riječi o posebnoj ulozi žene u animaciji za zvanja. U kontekstu borbe za izjednačavanje spolova koje stavlja u opasnost posebnost žene, rađa se potreba za ponovnim vrjednovanjem ženstvenosti u području pedagogije zvanja. U raznim područjima teško se izdvaja originalnost žene.⁴ Tijelo žene je opisano kao “otvoreno za susret, označeno vremenom krvi, s jednom mogućnošću strukture, unutarnje i vanjske, za ponijeti, osloboditi i hraniti život.”⁵ Dakle, žena je, prije svega, jedan prostor rađanja, prihvaćanja, hranjenja života. Ovaj prostor se otvara svakoj osobi ili ambijentu kojeg žena pohodi. I tako ona postaje sposobna kreirati mjesto gdje drugi pronalazi svoje mjesto i biva prihvaćen baš zato što je drugi. Na poseban način, ona je sposobna dati prostor riječi slušanjem i otvorenosti srca prema onome što se događa uokolo nje.⁶ Žena može istovremeno spoznati smisao različitih govora intuitivnošću i preciznim uočavanjem detalja i nijansi. Majčinstvo u ženi nadvladava egoizam; ona može predstavljati: „najviši simbol kojeg nam poklanja priroda za interpretiranje i razumijevanje smisla vlastitog odnosa s drugima (...). Osoba je svoja ako se daruje, ako voli nekoga znajući trpjeti, ako se zna povući unatrag da mu ustupi mjesto, ako stoji u odnosu s drugim u stavu majčinskog rađanja koje je plodno u novim intersubjektivnim realnostima.”⁷ Jedna daljnja kvaliteta žene je iskustvo boli i granice svoje vlastite plodnosti. Biti žena je označeno davanjem života znajući da ga se može izgubiti u jednom novom stvorenju i preko iskustva klimakterija poznaje okus smrti. Bol osvaja smisao u njezinu iskustvu i uvećava vjernost sebi samoj i drugome. Njezina ljubav je jaka kao smrt i zato ostaje blizu onoga koji pati u ime ljubavi s razloga da je vezala vlastiti život uz život drugog.⁸

Na lenti ove antropologije moguće je precizirati ulogu žene u pastoralu zvanja. Logički, ženi će biti važni aspekti koji se tiču života, kreativnosti, intuicije, intimnosti, unutarnjosti, osjećajnosti, prihvaćanju, pozornosti i misterija koji označuje nježnost (koja nije sladunjavost), ljubav i zaštitu. U pedagogiji zvanja posebno se vrednuje doprinos žene u pozornosti na detalje i male stvari. Sposobnosti prihvaćanja -

---

⁴ Mounier je pokušao opisati originalnost žene, no na koncu je spoznao da nije u stanju: “O prirodi žene mi znamo malo (...) Znamo samo da je žena jako označena u svojem fiziološkom i duhovnom ekvilibriju, funkcijom rađanja, i jednim pozivom: majčinstvo. To je sve. Ostale potvrde su jedna mješavina neznanja i pretpostavki.” MOUNIER E., *Manifesto al servizio del personalismo comunitario*, Cassano (Bari), 1975, 22.

⁵ PORCILE M., *La donna spazio di salvezza*, Bologna, 1994.

⁶ Usp. TASSOTTI S., *Donna se tu conoscesti il dono di Dio...*, in «Vita Consacrata», XLI (2005) 4, 372-390.

⁷ DI NICOLA G., *Uguaglianza e differenza. La reciprocità uomo-donna*, Roma, Città Nuova, 1989, 94.

⁸ Usp. BIGNARDI P., *Educare al femminile per un rinnovato annuncio vocazionale*, Milano, Figlie di S. Paolo, 1997, 25-26.

interiorizacije - darivanja čine ženu istinskim mostom za onoga koji traži susret s Bogom; prihvaćajući ljubav i nježnost Božju, žena postaje njegova manifestacija.⁹ Njezina spoznaja označena interiorizacijom i konkretnim razumijevanjem cjelokupne realnosti, tj. njezina intuitivna inteligencija, čini je posebno sposobnom shvatiti i ono što nije rečeno. Dok muškarac spoznaje smisao apstrakcijom i organizacijom, žena je to sposobna činiti u konkretnosti, ali ne bez opasnosti da poopćuje vlastite doživljaje, što je ponekad čini ranjivom. Suvremena pedagogija zvanja mogla bi upasti u opasnost generaliziranja ovih tvrdnji. Stoga, sueduciranje ne znači jednostavno suprisutnost muškaraca i žena u centrima za zvanja, nego napor odgovornih da pruže mladima mogućnost posvješćivanja i njegovanja specifičnih osobina vlastitog spola, podržavajući proces identifikacije i integracije.¹⁰

Trebalo bi da vi, animatorice za zvanja i mladi kojima se obraćate rastete u svijesti dara vlastitog spola s vodstvom koje će vam omogućiti usvajanje, maturaciju, vlastiti izričaj vašeg ženskog genija.

Svaka od vas neka se primakne ljepoti postojanja kao žene, s poštovanjem i stidljivošću koje vam dopuštaju živjeti s vama samima i s drugima na pozitivan način, nadvladavajući traume i iskustva prošlosti na seksualnom planu. Korisno je prisjetiti se značenja seksualnosti, zato da bi je živjele ne banalno, nego kao dimenziju cjelokupne osobnosti koja izražava vašu orijentaciju za život.¹¹

Ženski način življenja ljudskosti, iskustva vjere, razlučivanja, trebaju zaživjeti u svojoj originalnosti i recipročnosti, da bi tijelo Kristovo, novi Adam, našao „adekvatnu pomoć” o kojoj čitamo na prvim stranicama Biblije. Na poseban način trebalo bi ukazivati mladima na smisao dara i služenja preko iskustava koje mogu rezultirati otvaranjem i predanjem Gospodinu i potrebnima svijeta u vašoj karizmi. U svijetu okrenutom prema vanjštini i površnosti, žena može ponuditi pedagogiji zvanja dar pounutrašnjega i dubine ukazujući mladima na vrijednosti, slušanje želja, težnji i nemira. Često se događa da žena, simbol prihvaćanja, postaje prostor besmisla, degradacije bivstva i odnosa u jednu cjelinu agresivnosti, želje za posjedovanjem i neljudskosti. Zato je neophodno obnoviti među djevojkama i animatoricama slobodu za unutrašnji život koji dopušta susret sa samim sobom i s Gospodinom. Prihvaćanje riječi u žena predstavlja također jedan način utjelovljenja Evanđelja. Poznavanje i meditacija biblijskih žena su privilegirana sredstva jednog pastora zvanja¹² koji nudi iskustvo oslonjenosti, odnosa, primljene i uzvraćene ljubavi Gospodinu, omogućuje čuti vlastito ime u vrtu uskrsnuća. U obnovljenom ženskom identitetu u pedagogiji zvanja svaka žena bi trebala ponovno čuti svoje ime i poziv te postati čuvarica ljubavi Onoga koji zove.¹³

Ovaj cilj je također zadaća animatora za zvanja, svi smo na istoj Petrovoj barci, pozvani čuvati, braniti i spasiti život pozvanih ako treba i smirujući more i oluje ... možda je vrijeme da se probudimo!

---

⁹ Usp. TASSOTTI S., *Donna se tu conoscesti il dono di Dio...*, in «Vita Consacrata», XLI (2005)4, 382.

¹⁰ Usp. IBID. 30.

¹¹ Usp. IBID.32.

¹² Usp. DAL MOLIN N., *Quale proposta e accompagnamento vocazionale delle giovani d'oggi*, in *La donna religiosa in una Chiesa-comunione*, Roma, Rogate, 1990, 145-160.

¹³ Usp. BIGNARDI P., *Educare al femminile*, 33.

Razgovarala i prevela
s. Marijana Mohorić